

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ МИНИСТРЛІГІ
“С.СЕЙФУЛЛИН атындағы ҚАЗАҚ
АГРОТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ” АҚ

***ГЕЛЬМИНТОЗДАРДЫҢ
ЖЫЛҚЫ ЕТІНЕ
ТИГІЗЕТІН ӘСЕРІ***

ЖҰМЫСТЫҢ МАҚСАТЫ:

Ет сапасын жайылым жылқыларын дәрілеуді ықшамдау арқылы жақсарту.

Шешуге қойылған мәселелер:

1. Қазақстанның солтүстік облыстарындағы жайылым жылқылары арасында тіркелген гельминтоздарды анықтау;
2. Гельминттердің жылқы организмінде тудыратын патологиялық процестерді айқындау;
3. Гельминтоздардың ықпалынан ет құрамы сапасының өзгеруін анықтау;
4. Жылқы етінің ұлттық тағам ретіндегі қауіпсіздік критерийлерін айқындау.

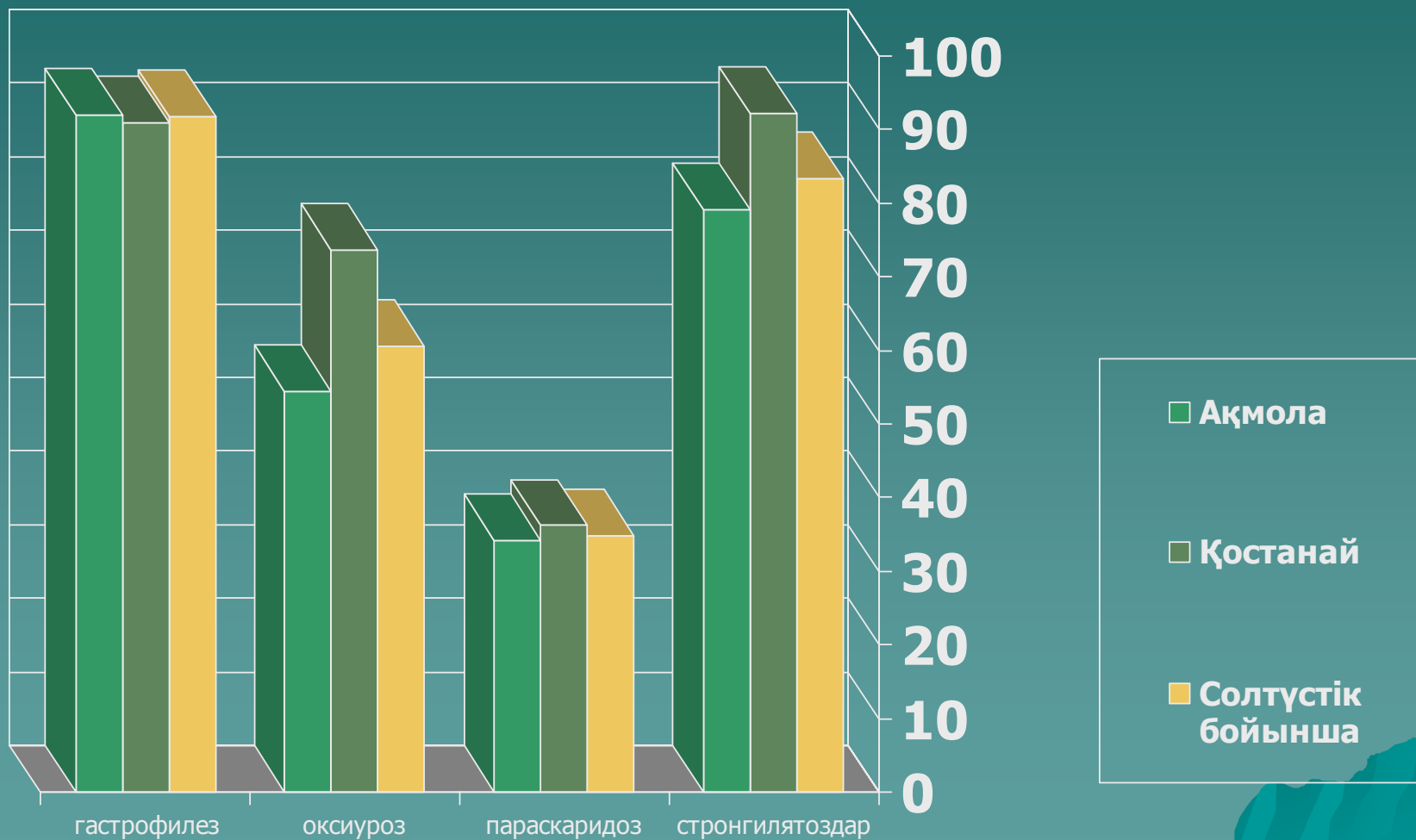
1 кесте -Ақмола облысы жылқыларының гельминтоздарға шалдығу қарқыны

Ауылдық округтер	Зерттелінген саны, бас	Инвазия экстенсивтілігі: бас / %			
		Гастрофилез	Оксиуроз	Параскаридоз	Стронгилятоздар
«Куйгенжар» АҚ	54	-	3 / 6,3	-	-
«Тұлпар» ЖСК	44	41 / 93,2	33 / 75,0	21 / 47,7	39 / 88,6
Қабанбай Батыр а/о	60	53 / 88,3	30 / 66,6	20 / 33,3	56 / 93,3
Ново-Александровка а/о	42	36 / 85,7	25 / 59,5	21 / 50,0	40 / 95,2
Ижевск а/о	53	48 / 90,5	20 / 37,7	27 / 50,9	50 / 94,3
Ново-Марковка а/о	82	76 / 92,7	44 / 53,6	28 / 34,1	75 / 91,5
Тимофеевка а/о	43	39 / 90,6	15 / 34,9	12 / 27,9	39 / 90,6
Облыс бойынша	378	348 / 92,0	206 / 54,5	129 / 34,1	299 / 790,1

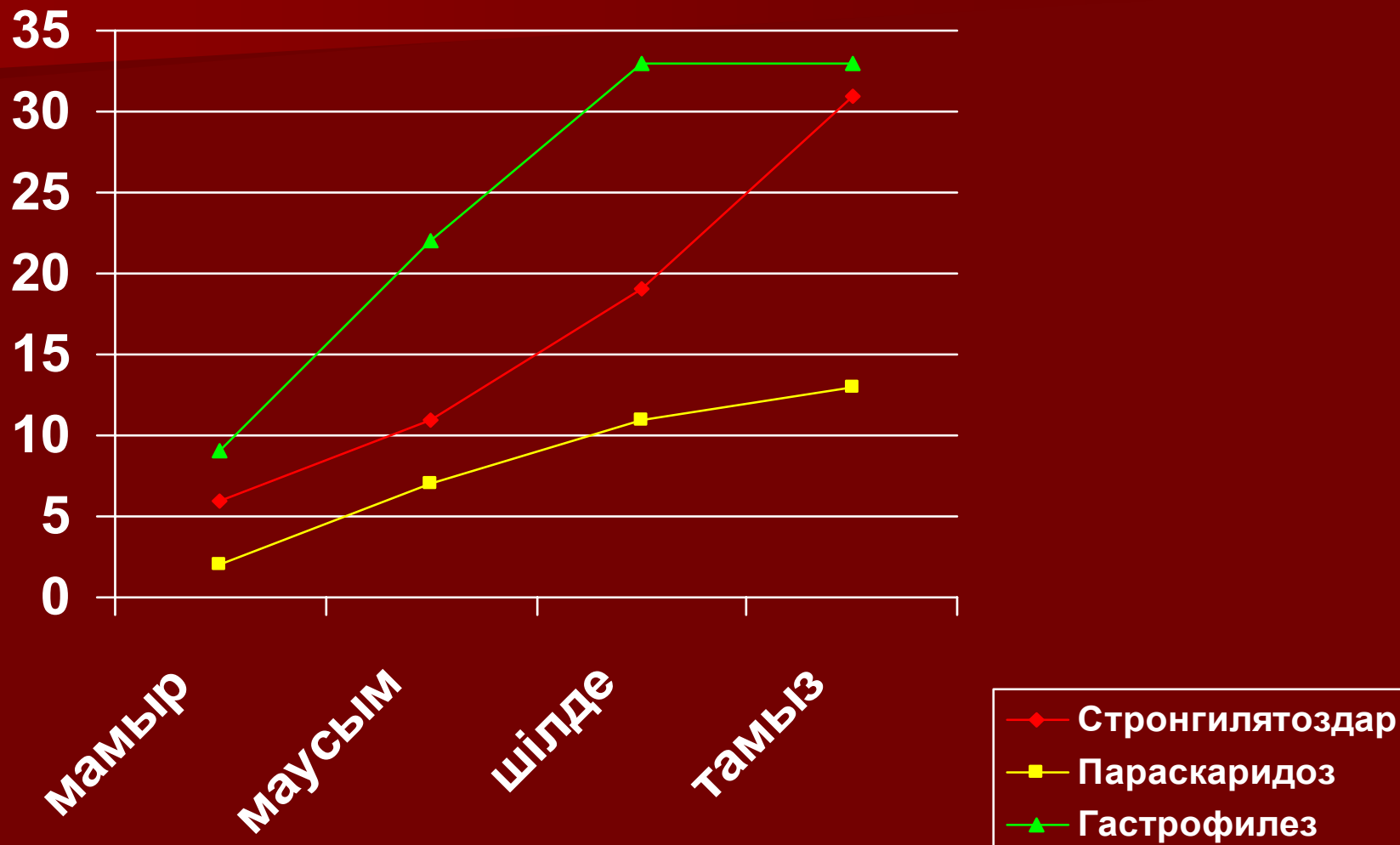
2 кесте - Қостанай облысы жылқыларының гельминтоздарға шалдығу қарқыны

Ауылдық округтер	Зерттелінген саны, бас	Инвазия экстенсивтілігі: бас / %			
		Гастрофилез	Оксиуроз	Параскаридоз	Стронгилятоздар
№2 Костанай жылқы зауыты	81	72 / 88,8	64 / 79,0	31 / 38,3	73 / 90,1
«Карасу» ЖШС	92	86 / 93,5	64 / 69,6	32 / 34,8	88 / 95,6
Облыс бойынша	174	158 / 90,8	128 / 73,6	63 / 36,2	161 / 92,2

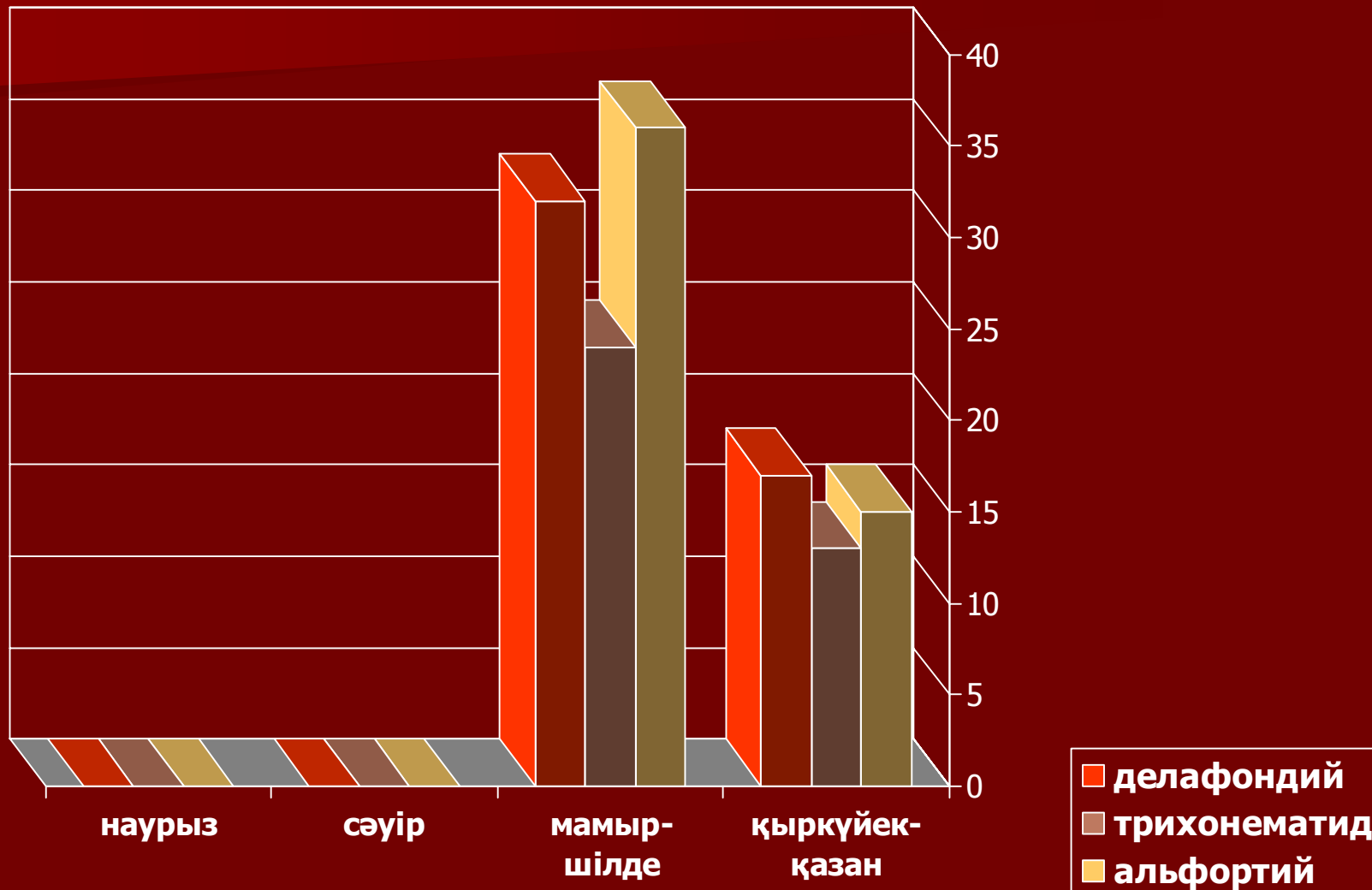
1 диаграмма - Қазақстанның солтүстігіндегі жайылым жылқыларының гельминтоздарға шалдығуы

2 диаграмма – Жайылым жағдайында жылқылардың гельминтоздарға шалдығу мерзімі

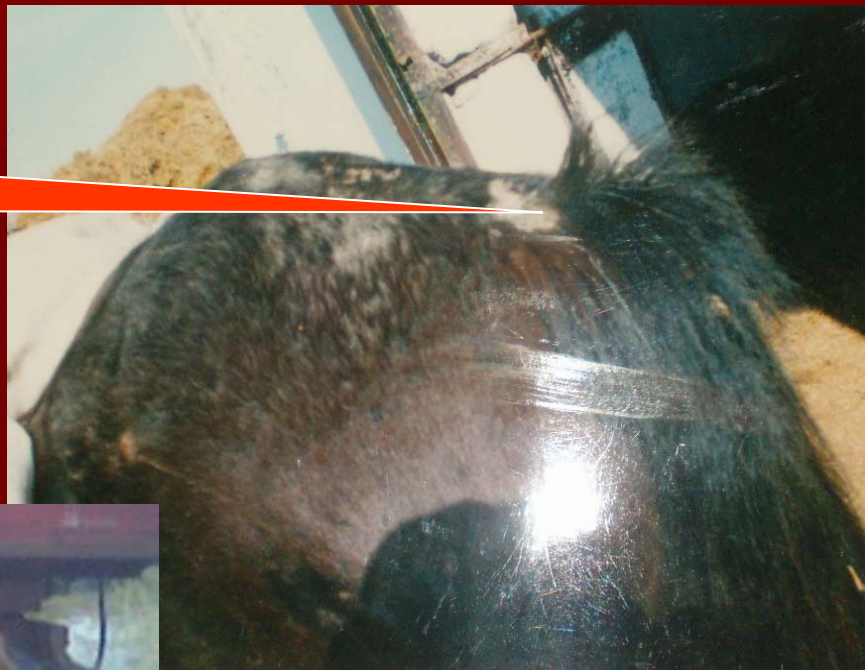

3 диаграмма – Стронгилят личинкаларының сыртқы ортада дамуы және сақталуы

Гельминтоздарға шалдыққан жылқылар

Оксиуроздағы құйрық қылының үрпюі

Параскаридозбен ауырған жабағы

Гельминтоздарда түлеудің жылқыларда кешігіп өтуі

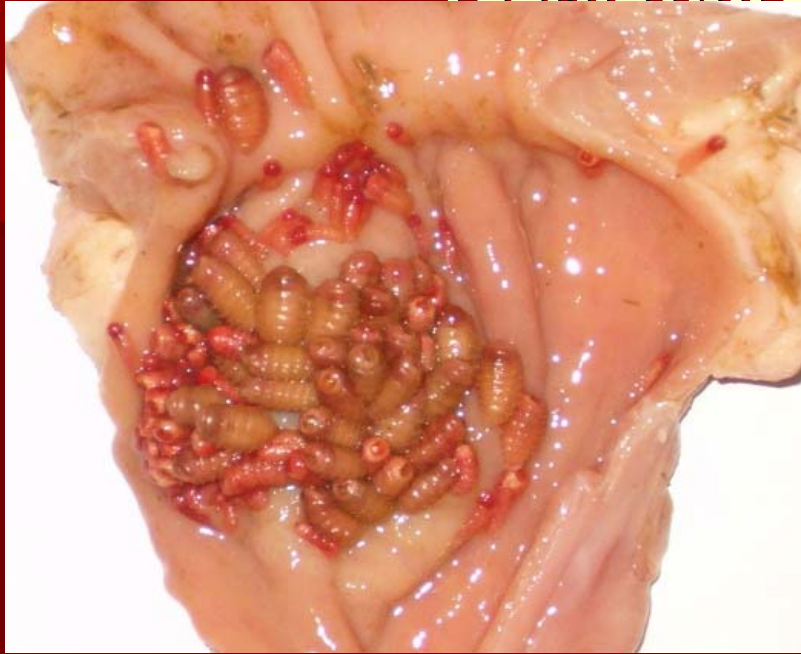

Жылқының арықтауы

Тері жамылғысындағы бөгелек личинкалары

Зерттеу кезінде анықталған тоғышарлар (семіртілген жылқыларда)

Тоқ ішек пен оның қалтарыс қуысын
жайлаған бөгелек балаңдары

**Тоқ ішектің сір
қабатындағы көптеген
трихонематид
түйіндері**

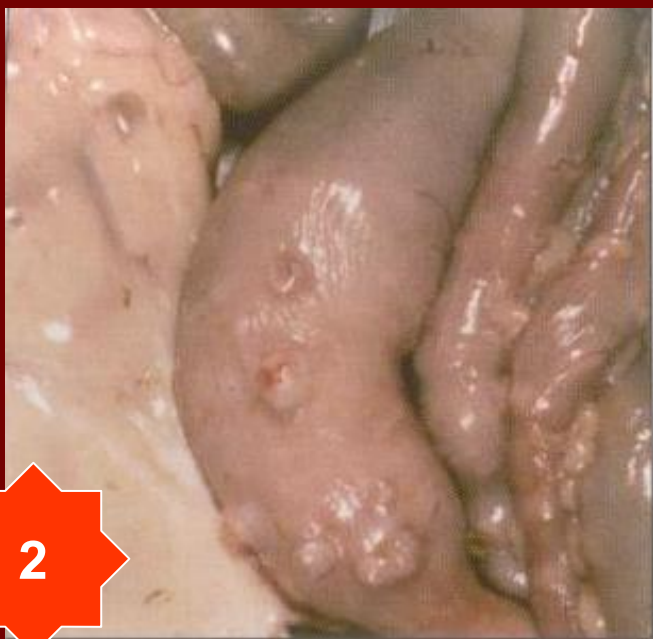

1

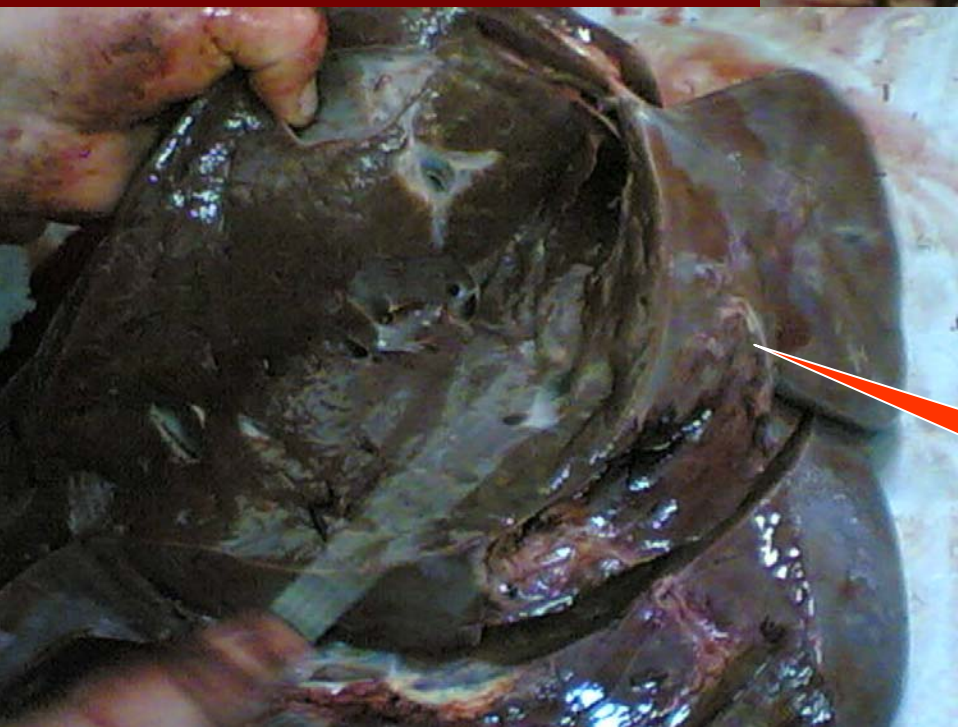
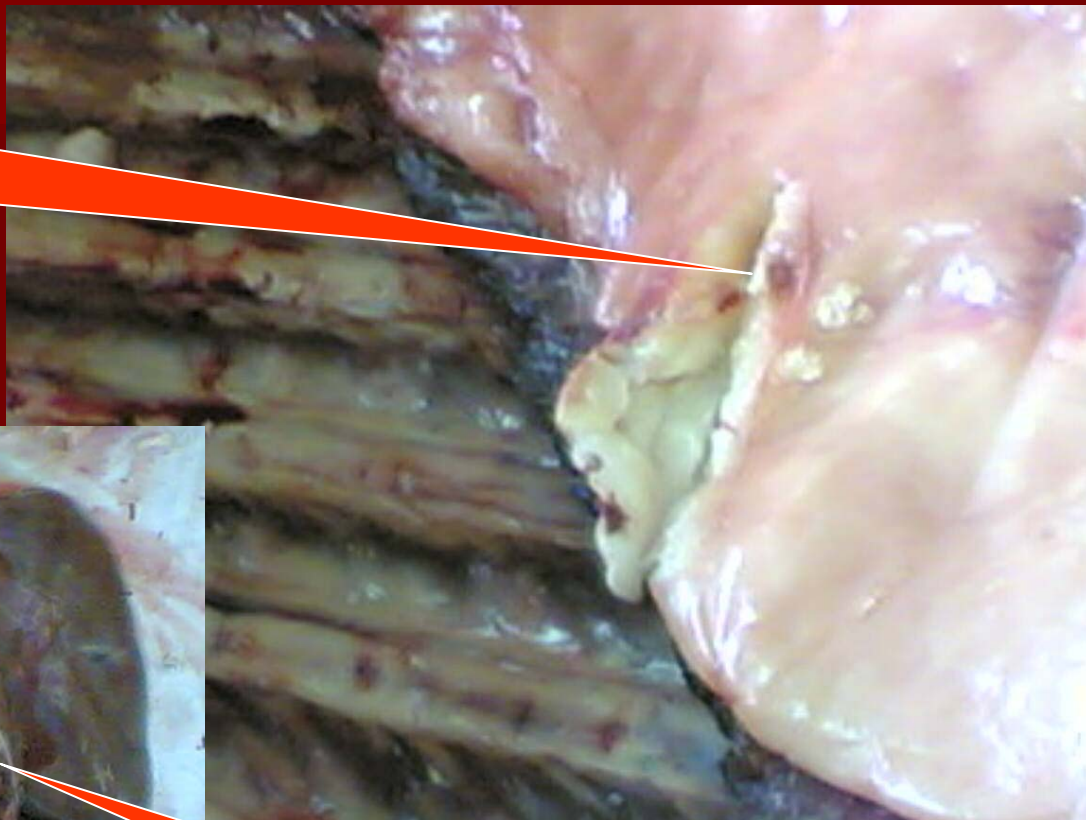
3

2

1 – параскаридтерден жарылған ішек (Қостанай ж/з, 2006);
2 – тоқ ішектегі іріңді түйіндер (Тимофеевка а/о, 2003);
3 – тоқ ішекті аноплоцефалдардың жайлауы (Новомарковка а/о, 2006)

**Альфортий
личинкаларының қазыда
мекендеуі**

**Бауырдағы *larva migrans*
құбылысындағы қалған
личинкалар**

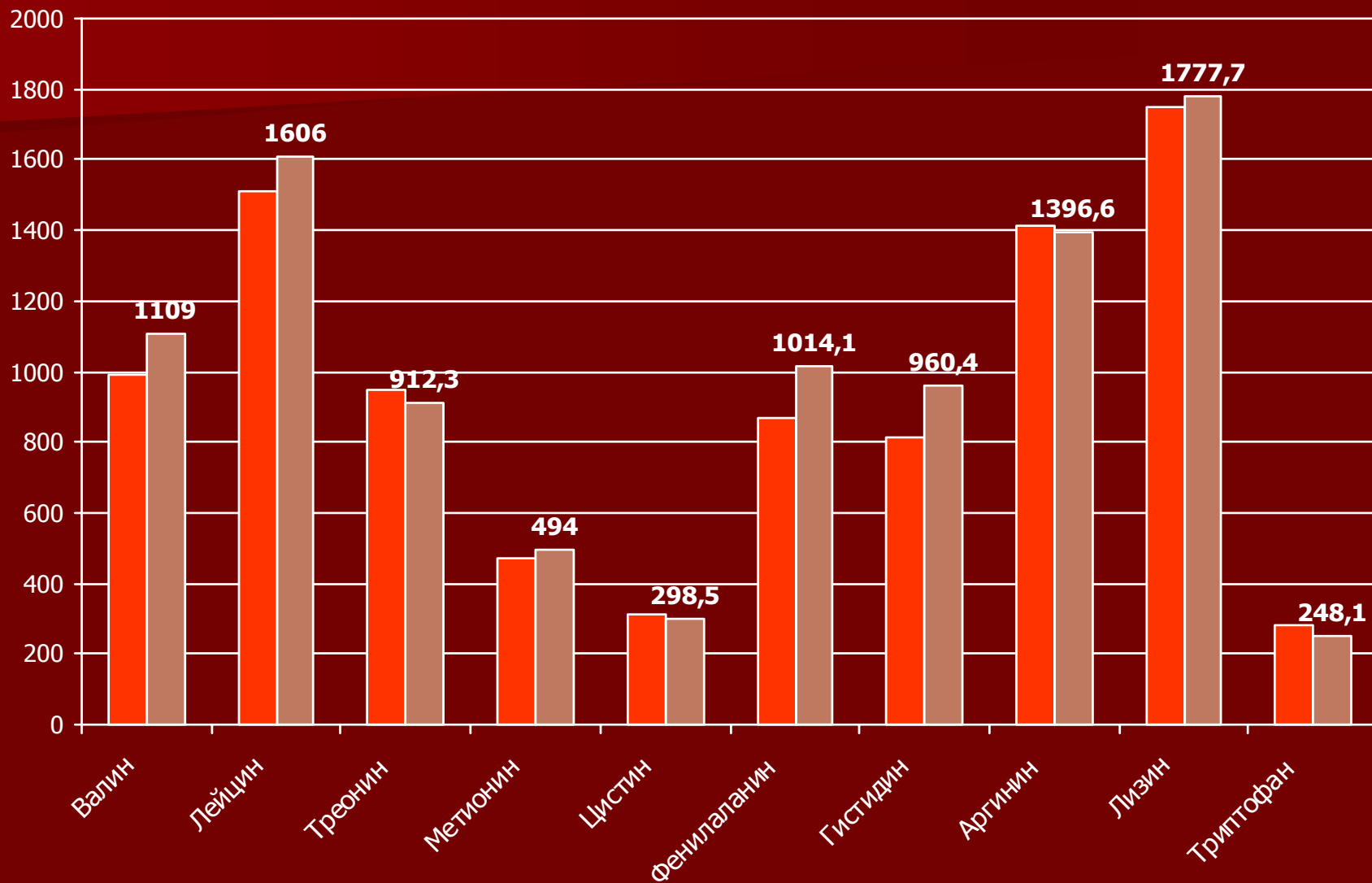
Жылқы етінің сапасы (n=49)

Көрсеткіштер	Жарамды ұша саны	Күдікті ұша саны
органолептикалық	33	16
биохимиялық	42 (рН 5,6-6,2)	7 (рН 6,5-6,76)
Анықталған ұшадағы стронгилят личинкалары:		
А) альфортий қазыда	42	7
Б) трихонема қарында	36	13
В) деляфондий шажырақайда	40	9
Қартада анықталған бөгелек личинкалары	43	6

Жылқы етіндегі амин қышқылдарының үлесі

	Алмаспайтын амин қышқылдары	Мөлшері, мг/100г	
		ауру жылқы етінде	сау жылқы етінде
1	Валин	988,5 ± 4,77	< 1109,0 ± 14,96
2	Лейцин	1511,6 ± 18,78	1506,0 ± 19,36
3	Треонин	946,9 ± 14,86	> 912,3 ± 14,67
4	Метионин	472,4 ± 10,50	494,0 ± 10,75
5	Цистин	310,6 ± 8,51	298,5 ± 8,34
6	Фенилаланин	867,0 ± 14,22	< 1014,1 ± 15,38
7	Гистидин	813,7 ± 2,89	> 660,4 ± 14,97
8	Аргинин	1412,1 ± 18,15	1396,6 ± 18,05
9	Лизин	1746,6 ± 20,19	< 1777,7 ± 20,37
10	Триптофан	283,1 ± 8,13	248,1 ± 7,61

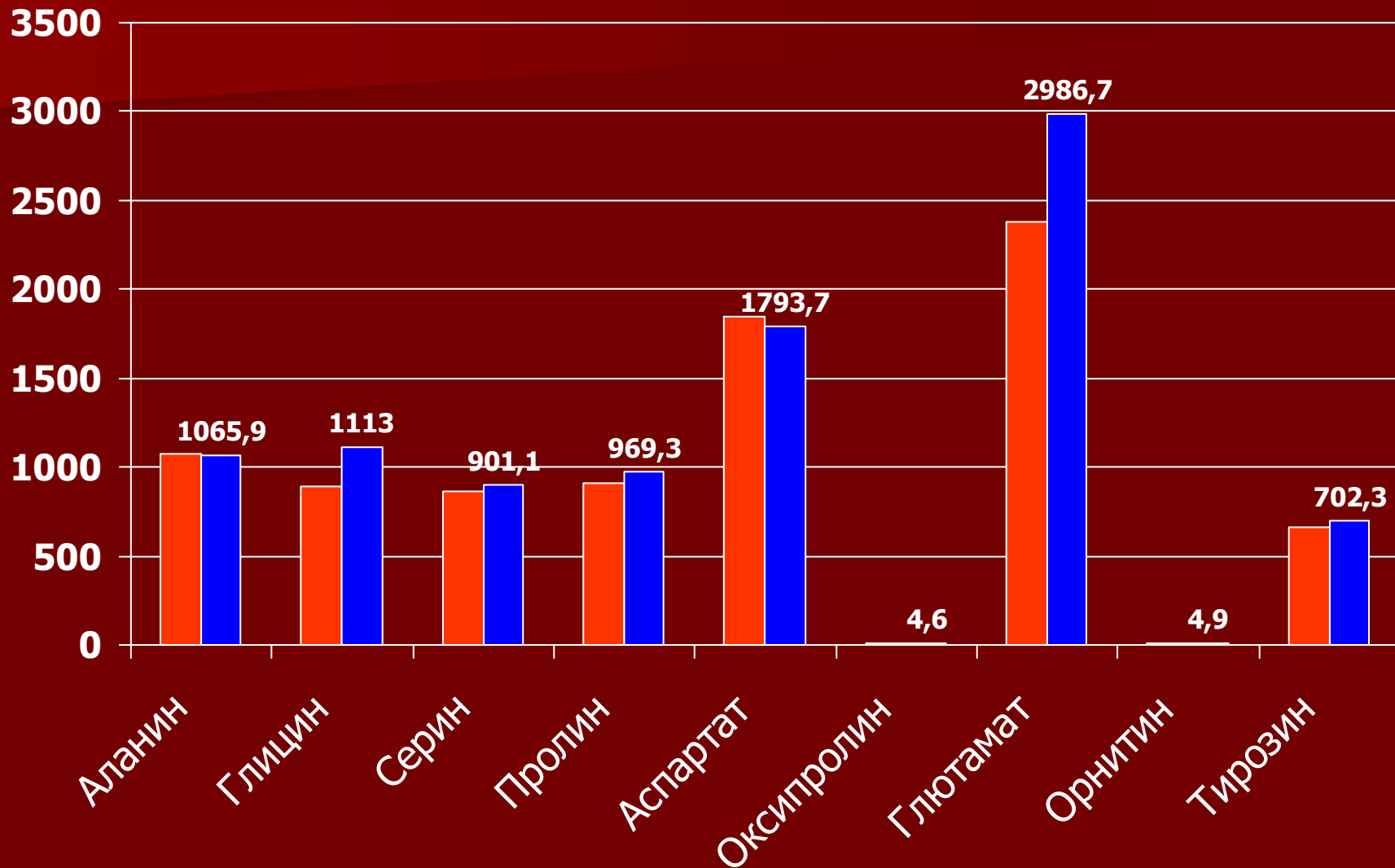
4 дмаграмма – Алмаспайтын амин қышқылдарының динамикасы

Жылқы етіндегі алмасатын амин қышқылдарының үлесі

	Алмасатын амин қышқылдары	Мөлшері, мг/100г	
		ауру жылқы етінде	сау жылқы етінде
1	Аланин	1076,7 ± 5,39	1165,7 ± 16,49
2	Глицин	892,2 ± 2,19	995,3 ± 15,13
3	Серин	865,3 ± 2,07	< 913,8 ± 14,16
4	Пролин	913,1 ± 1,78	969,3 ± 15,02
5	Аспарат	1842,0 ± 91,25	1793,7 ± 20,46
6	Оксипролин	4,6 ± 0,62	4,6 ± 1,03
7	Глютамат	2975,2 ± 4,09	< 2996,0 ± 26,4
8	Орнитин	5,6 ± 1,14	4,9 ± 0,49
9	Тирозин	657,7 ± 12,39	702,3 ± 12,8

5 диаграмма – Жылқы етіндегі алмасатын амин қышқылдарының динамикасы

**Ұлттық тағам ретіндегі жылқы етін
ветеринариялық-санитариялық сараптауда
ескерілетін қағидалар:**

- 1. Қазының ішкі жағын (телшік қазының етегін) – альфортий личинкаларына;**
- 2. Тоқ ішектің (қарынның) сір қабығын – трихонематид (циастомине) личинкаларына;**
- 3. Ішектің шажырақайын (іш майындағы) қан тамырларын – делафондий личинкаларына;**
- 4. Тік ішектің соңғы бөлігін – гастрофил личинкаларына міндетті түрде зерттеулер жүргізілуі шарт.**

Қорытындысы

- Зерттеу нәтижелеріне сүйене жылқы етінің сапасын жақсарту мақсатында төмендегі алғышарттарды ескеру қажет:
 1. Зерттеулер бойынша Ақмола облысының жайылым жылқыларында 2 кластың 6 тек тармағына жататын 11 түрлі тоғышарлар анықталды;
 2. Жайылым жылқыларының гельминтоздарға шалдығуын төмендету мақсатында жазғы уақытта 4 рет сақтық дегельминтизациялау керек;
 3. Жайылым жылқыларының еті амин қышқылдары бойынша қолдан семіртілген жылқы етімен салыстырғанда, сапасы жағынан пайдалы және дәмді.

Зейін қойғандарыңызға
рахмет!

◆ Астана, 15-16 қаңтар 2008 жыл